

OBIECTUL JUDECĂȚII DE CONSTITUȚIONALITATE

1. Judecata de constituționalitate. Potrivit legii sale de organizare și funcționare, Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în România, iar scopul său este garantarea supremației Constituției. Realizarea acestui scop are loc, în principal, prin îndeplinirea de către Curtea Constituțională a atribuțiilor sale de control al constituționalității legilor, fie de control *a priori*, constând în soluționarea obiecțiilor de neconstituționalitate a legilor înainte de promulgarea acestora, fie de control *a posteriori*, constând în soluționarea excepțiilor de neconstituționalitate, ridicate în fața instanțelor judecătorești cu privire la neconstituționalitatea legilor și a ordonanțelor. În oricare dintre aceste forme de control, Curtea Constituțională are de verificat, la sesizarea unor subiecți determinați prin Constituție și prin legea sa organică, dacă o anumită lege sau ordonanță ori o anumită sau anumite dispoziții din acestea sunt sau nu sunt în concordanță cu anumite dispoziții sau principii ale Constituției sau ale tratatelor internaționale care, ratificate fiind de Parlament, fac parte din dreptul intern [art.11 alin.(2) din Constituție]. Curtea Constituțională este chemată, așadar, să statueze, printr-un act de jurisdicție emis în baza unei proceduri speciale, dacă o critică de constituționalitate este sau nu întemeiată.

Această judecată de constituționalitate se desfășoară, într-adevăr, după o procedură proprie, diferită de procedura judiciară obișnuită. Este de remarcat, în primul rând, specificul acțiunii prin care se declanșează judecata de constituționalitate, dar și modul de determinare a competenței Curții Constituționale. Trăsături caracteristice prezintă obiectul judecării de constituționalitate sub aspectul limitelor acestuia și al posibilității lărgirii lor. Într-adevăr, potrivit Constituției și legii sale de organizare și funcționare, cu excepția inițiativelor de revizuire a Constituției, asupra cărora se pronunță din oficiu, Curtea Constituțională nu-și poate îndeplini nici una dintre celelalte atribuții ale sale, inclusiv cele de control al constituționalității legilor, decât la sesizarea subiecților stabiliți prin Constituție și lege, și, desigur, în limitele acestei sesizări. Pe de altă parte, competența Curții Constituționale este cea stabilită prin Constituție, iar Curtea este singura în drept să hotărască asupra competenței sale, în raport cu fiecare dintre atribuțiile stabilite prin Constituție.

Față de aceste reglementări specifice, un interes deosebit îl prezintă problemele legate de obiectul judecării de constituționalitate. Astfel, este interesant de cunoscut modul de determinare a obiectului judecării de constituționalitate și a limitelor acestui obiect, ținând seama de obiectul sesizării de neconstituționalitate, pe de o parte, și de competența Curții Constituționale, pe de altă parte, problemele teoretice și practice care se pun, sub acest aspect, atât în judecata de constituționalitate specifică controlului de constituționalitate al legilor înainte, cât și după promulgarea acestora. De aceea, ne-am propus să subliniem principalele probleme privind obiectul judecării în cadrul controlului constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora și al controlului *a posteriori*, realizat prin soluționarea excepțiilor de neconstituționalitate.

2. Obiectul judecării de constituționalitate în cadrul controlului *a priori*. Potrivit prevederilor art.144 lit.a) din Constituție, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere ale Parlamentului, a Guvernului, a Curții Supreme de Justiție, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori. Oricare dintre acești subiecți poate sesiza Curtea Constituțională cu neconstituționalitatea unei legi sau a unor dispoziții dintr-o lege înainte de promulgarea acesteia.

Sesizarea trebuie să fie făcută, însă, cu respectarea, sub sancțiunea inadmisibilității, a condițiilor prevăzute de Constituție și de legea organică a Curții. Jurisprudența Curții Constituționale este ilustrativă în acest sens. Astfel, Curtea a decis că este nelegală sesizarea făcută de un număr de deputați mai mic decât acela de 50 prevăzut în Constituție,¹ sau atunci când hotărârea Secțiilor Unite ale Curții Supreme de Justiție de sesizare a Curții Constituționale cu obiecția de neconstituționalitate nu a fost adoptată cu votul majorității judecătorilor prezenți, așa cum se prevede în art.9 din Regulamentul de organizare și funcționare a Curții Supreme de Justiție.² În aceste situații, Curtea Constituțională a decis că, nefiind legal sesizată, nu se poate pronunța asupra obiecțiilor de neconstituționalitate cuprinse în sesizare.

Sesizarea este de asemenea inadmisibilă atunci când nu are ca obiect neconstituționalitatea unei legi înainte de promulgarea acesteia, ci textele unor proiecte de lege sau un amendament propus Parlamentului, dar neadoptat de acesta.³ De asemenea, Curtea nu se poate pronunța în legătură cu textul alternativ propus în sesizare, considerat în cuprinsul obiecției ca fiind corespunzător în raport cu dispozițiile constituționale, întrucât redactarea finală este atributul exclusiv al legiuitorului, potrivit art.58 alin.(1) din Constituție.⁴ În același timp, pentru a fi admisibilă, sesizarea de neconstituționalitate trebuie să aibă ca obiect o lege sau o dispoziție dintr-o lege înainte de promulgarea acesteia, altfel n-ar mai fi vorba despre un control *a priori*.⁵

Potrivit dispozițiilor art.12 alin.(2) din Legea nr.47/1992, sesizarea trebuie să fie făcută în formă scrisă și motivată. Ea trebuie să cuprindă, pe de o parte, o determinare precisă a obiectului ei, prin indicarea legii sau, după caz, a dispozițiilor din lege, considerate ca fiind neconstituționale, iar pe de altă parte, arătarea prevederii sau prevederilor constituționale considerate ca fiind încălcate prin dispozițiile respective. Fără o astfel de determinare a obiectului sesizării de neconstituționalitate și fără motivarea acesteia, prin arătarea prevederilor constituționale pretins încălcate nu este cu putință controlul de constituționalitate. Curtea Constituțională a decis, în acest sens, că dispozițiile art.12 alin.(2) din Legea nr.47/1992 fiind imperative, încălcarea lor are drept consecință imposibilitatea exercitării controlului, Curtea neputându-se substitui autorilor sesizării în ce privește invocarea unui motiv de neconstituționalitate.⁶ În același spirit, printr-o decizie anterioară, Curtea Constituțională a statuat că sesizarea de neconstituționalitate este inadmisibilă, întrucât se încalcă prevederile art.12 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privitoare la obligația motivării.⁷

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională face deosebire între nemotivare și motivare greșită a sesizării de neconstituționalitate, fiind evident că numai în primul caz va exista inadmisibilitate. Așa cum s-a arătat, Curtea Constituțională a statuat că nu există motivare atunci când autorul sesizării nu indică textele constituționale considerate a fi încălcate prin dispozițiile care fac obiectul sesizării, situație în care nu se poate verifica dacă există concordanță între dispozițiile legale criticate și prevederile Constituției. Curtea a reținut că există nemotivare atunci când sesizarea de neconstituționalitate are în vedere faptul că "*legea în totalitatea ei [...] are la bază o concepție greșită, reflectată în numeroase norme ale legii*", ceea ce este insuficient pentru aprecierea concordanței dintre prevederile legii și dispozițiile Constituției.⁸

Verificarea condițiilor de admisibilitate a sesizărilor de neconstituționalitate, în cadrul controlului *a priori*, asupra constituționalității legilor este necesară deoarece, o dată stabilită legalitatea sesizării, Curtea Constituțională este obligată să o soluționeze. De asemenea, verificarea legalității sesizării este necesară pentru determinarea competenței Curții Constituționale și a obiectului judecării de constituționalitate.

Principiul consacrat prin Constituție și prin legea organică a Curții Constituționale este că judecata de constituționalitate, în cadrul controlului *a priori*, are loc în limitele sesizării. Potrivit legii, Curtea Constituțională este singura în drept să hotărască asupra competenței sale, dar ea poate să-și determine competența numai în limitele Constituției, care prevede că, în cadrul controlului *a priori*, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, la sesizarea subiecților menționați în art.144 lit.a) și, evident, în limitele acestei sesizări. Curtea Constituțională nu poate extinde obiectul judecării și deci nu se poate pronunța asupra altor legi sau asupra altor dispoziții din legea care a făcut obiectul sesizării și nu poate invoca alte temeuri de neconstituționalitate decât cele arătate în sesizare. Această limitare a obiectului judecării de constituționalitate este justificată, pe de o parte, prin caracterul facultativ al controlului, pentru subiecții de sezină, acesta fiind obligatoriu numai pentru Curtea Constituțională care a fost legal sesizată,⁹ iar pe de altă parte, având în vedere calitatea subiecților îndreptățiți să sesizeze Curtea Constituțională. În sistemul justiției constituționale din țara noastră, sesizarea de neconstituționalitate reprezintă actul necesar pentru declanșarea controlului de constituționalitate în limitele stabilite de aceasta, iar nu un prilej pentru efectuarea controlului de constituționalitate și de extindere a obiectului judecării de constituționalitate dincolo de limitele stabilite prin sesizare. În consecință, chiar atunci când Curtea Constituțională ar constata neconstituționalitatea altor dispoziții decât cele arătate în sesizare, ea nu s-ar putea pronunța asupra acestora, deoarece ar depăși limitele competenței sale stabilite prin Constituție. Curtea Constituțională este autoritatea creată pentru soluționarea problemelor de contencios constituțional, iar nu de control tehnic al conformității cu Constituția a legilor, control efectuat în orice condiții și cu orice prilej, inclusiv ca urmare a unei sesizări din oficiu. Or, a se pronunța și asupra altor dispoziții legale decât cele arătate în sesizare înseamnă a se autosesiza, deși, așa cum a statuat în jurisprudența sa, Curtea nu are dreptul să se sesizeze din oficiu în legătură cu neconstituționalitatea unui text de lege.¹⁰

Singurul caz în care legea permite Curții Constituționale să extindă obiectul judecării de constituționalitate este acela prevăzut în art.20 alin.(1) din Legea nr.47/1992, care cere Curții să se pronunțe atât asupra prevederilor menționate în sesizare, cât și asupra celor de care, în mod necesar și evident, nu pot fi disociate. În activitatea sa jurisdicțională, Curtea Constituțională a făcut aplicarea acestor prevederi prin Decizia nr.47 din 17 mai 1994.11 Prin această decizie, deși a fost sesizată în legătură cu neconstituționalitatea doar a unora dintre prevederile legii, întrucât acestea nu pot fi disociate de alte prevederi, Curtea a considerat că toate textele interdependente sunt neconstituționale.

Într-un singur caz Curtea Constituțională a trecut peste limitele sesizării, pronunțându-se asupra unei sesizări nemotivate, soluție care a rămas izolată.12

3. Obiectul judecării în cazul excepției de neconstituționalitate. Spre deosebire de controlul *a priori* asupra constituționalității legilor care este un control abstract, controlul *a posteriori*, realizat prin soluționarea excepțiilor de neconstituționalitate este un control concret și jurisdicțional, legat de un act de aplicare a legii și implicând raporturi între partea aflată în proces, ale cărei interese au fost eventual lezate printr-o normă legală considerată neconstituțională, instanța în fața căreia s-a ridicat excepția și Curtea Constituțională chemată să hotărască asupra ei.13 În cadrul acestui raport complex, autorul excepției cere să se constate că dispoziția legală, pe care se întemeiază actul de aplicare, este neconstituțională și trebuie să fie înlăturată. 14

Potrivit prevederilor art.144 lit.c) din Constituție, Curtea Constituțională hotărăște asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, de care depinde soluționarea cauzei. Excepția poate fi ridicată, la cererea uneia dintre părți sau din oficiu, de către instanța de judecată.

Spre deosebire de controlul *a priori*, în cazul excepției de neconstituționalitate Curtea Constituțională nu poate fi sesizată decât de instanța de judecată. Așa cum se prevede în art.23 alin.(4) din Legea nr.47/1992, sesizarea Curții Constituționale se dispune de către instanța în fața căreia s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, printr-o încheiere care va cuprinde punctele de vedere ale părților, opinia instanței asupra excepției, și va fi însoțită de dovezile depuse de părți, iar atunci când este ridicată din oficiu, excepția trebuie motivată, încheierea cuprinzând, de asemenea, susținerile părților și dovezile necesare. Legea mai prevede că nu pot face obiectul excepției de neconstituționalitate prevederile legale a căror constituționalitate a fost stabilită în cadrul controlului *a priori*, precum și cele constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții.

Ca și în cazul controlului *a priori*, și în cazul excepției de neconstituționalitate funcționează principiul că judecata de constituționalitate are loc în limitele sesizării și, de aceea, este interesant de văzut care sunt aceste limite. Or, întrucât legea stabilește în

amănuț condițiile în care poate fi făcută sesizarea, examinarea acestor condiții permite cunoașterea exactă a acestor limite.

Din examinarea reglementărilor legale, rezultă că, deși instanța de judecată este singura care poate sesiza Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate, excepția poate fi ridicată nu numai din oficiu, de către instanță, dar și la cererea oricăreia dintre părțile dintr-un proces penal, civil sau de contencios administrativ. Excepția astfel ridicată obligă instanța, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege, să sesizeze Curtea Constituțională cu soluționarea excepției. În mecanismul controlului *a posteriori*, prin soluționarea excepțiilor de neconstituționalitate, instanța în fața căreia s-a ridicat excepția are un rol esențial. Așa cum a statuat Curtea Constituțională în jurisprudența sa, printre elementele esențiale care atrag competența jurisdicțională a Curții Constituționale în materia excepțiilor de neconstituționalitate se situează și organul de sesizare care, în lumina dispozițiilor legale, trebuie să fie o instanță de judecată.¹⁵

În vederea sesizării Curții Constituționale, instanța este datoră să verifice îndeplinirea condițiilor cerute de lege, iar prima dintre acestea privește calitatea de parte în proces a persoanei care ridică excepția. Lipsa calității de parte în proces face ca excepția de neconstituționalitate astfel ridicată să fie inadmisibilă.¹⁶

Excepția de neconstituționalitate trebuie să privească o lege sau o ordonanță sau o dispoziție dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, de care depinde soluționarea cauzei. Neîndeplinirea acestor condiții constituie cauză de inadmisibilitate a excepțiilor de neconstituționalitate astfel ridicate. Dacă excepția privește o hotărâre a Guvernului, un ordin al unui ministru sau alt act emis în aplicarea legii, ea este contrară prevederilor art.144 lit.c) din Constituție și celor ale art.23 alin.(1) din Legea nr.47/1992, iar potrivit alin.(6) al aceluiași articol din lege instanța de judecată trebuie să o respingă ca fiind inadmisibilă, printr-o încheiere motivată, fără a mai sesiza Curtea Constituțională. Întrucât instanța de judecată nu a aplicat aceste dispoziții legale, Curtea urmează să respingă excepția ca fiind inadmisibilă.¹⁷

În ceea ce privește cerința ca legile, ordonanțele sau dispozițiile din acestea să fie în vigoare, pentru a putea constitui subiect al excepției de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a respins, în mod constant, ca fiind inadmisibile excepțiile privitoare la dispoziții legale abrogate.¹⁸ S-a considerat că aprecierea constituționalității unor norme juridice abrogate este incompatibilă nu numai cu scopul și funcționalitatea contenciosului constituțional, dar și cu principiul neretroactivității legii consacrat în art.15 din Constituție.¹⁹ Alteori, Curtea Constituțională a decis că nu este competentă să soluționeze o excepție de neconstituționalitate care vizează o dispoziție legală abrogată.²⁰

Curtea Constituțională a respins ca fiind inadmisibile excepțiile de neconstituționalitate având ca obiect dispoziții legale de care nu depinde soluționarea cauzei.²¹ S-a precizat că instanța de contencios constituțional este competentă să se

pronunțe numai asupra constituționalității unor dispoziții legale de care depinde soluționarea cauzei.²²

Curtea Constituțională a fost sesizată cu soluționarea unor excepții de neconstituționalitate având ca obiect prevederi legale constatate ca fiind neconstituționale. În baza art.23 alin.(3) din Legea nr.47/1992, Curtea Constituțională a respins aceste excepții ca inadmisibile. În considerentele deciziilor pronunțate în aceste situații, s-a motivat soluția arătându-se că o dispoziție legală declarată neconstituțională, pierzându-și eficiența, nu mai poate face obiectul unei noi excepții, urmând ca aceasta să fie respinsă ca inadmisibilă.²³ De asemenea, s-a precizat că, potrivit art.23 alin.(3) din Legea nr.47/1992, nu pot face obiectul excepției de neconstituționalitate prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale, iar conform alin.(6) instanța este obligată să respingă excepția fără a mai sesiza Curtea Constituțională.²⁴ Când această cauză de inadmisibilitate s-a ivit după sesizarea Curții Constituționale, excepția a devenit inadmisibilă.²⁵

Sesizarea Curții Constituționale trebuie să fie făcută de instanță cu respectarea acestor condiții, verificându-se cu atenție existența cazurilor de inadmisibilitate care dau nu numai dreptul, dar creează și obligația instanței de a respinge motivat excepția, fără a mai sesiza Curtea Constituțională. În același timp, dispozițiile art.12 alin.(2) din Legea nr.47/1992, care prevăd că sesizările trebuie făcute în formă scrisă și motivate, sunt aplicabile și sesizărilor privitoare la excepțiile de neconstituționalitate. Desigur, întrucât sesizarea Curții Constituționale se dispune de către instanță prin încheiere, aceasta îndeplinește, evident, condiția formei scrise. În schimb, condiția motivării este esențială. Autorul excepției trebuie să arate nu numai dispozițiile din lege sau din ordonanță pe care le consideră neconstituționale, dar și dispozițiile constituționale cărora le contravin dispozițiile legale criticate. Lipsa motivării face ca sesizarea să fie inadmisibilă, deoarece fără cunoașterea motivelor este cu neputință efectuarea controlului de constituționalitate. Așa cum a statuat într-una dintre deciziile sale, Curtea Constituțională nu este competentă să se pronunțe asupra unor temeuri de neconstituționalitate pe care autorul excepției nu le invocă și care nu rezultă implicit sau explicit din motivele folosite în sprijinul excepției.²⁶ De asemenea, s-a precizat că instanța de contencios constituțional nu este în măsură să se substituie părții cu privire la invocarea unor motive de neconstituționalitate, deoarece ar exercita astfel un control din oficiu, ceea ce este inadmisibil în raport cu prevederile art.144 lit.c) din Constituție și cu cele din Legea nr.47/1992.²⁷ În fine, analizând dispozițiile legale criticate, Curtea Constituțională constată că acestea nu pot face obiectul controlului de constituționalitate, deoarece autorul excepției critică aceste dispoziții fără să indice textul constituțional pe care acesta îl încalcă. Așa fiind, excepția nu este motivată sub acest aspect, nefiind respectate dispozițiile art.12 alin.(2) din Legea nr.47/1992.²⁸

Excepția de neconstituționalitate nu poate fi ridicată direct în fața Curții Constituționale, deoarece aceasta nu poate fi sesizată decât prin încheierea instanței în fața căreia trebuie să fie ridicată și pusă în discuția părților.²⁹ Tot atunci trebuie invocate

și puse în discuția părților și motivele invocate în susținerea excepției, astfel încât instanța să-și poată exprima opinia și asupra acestora. De aceea, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că invocarea în cadrul judecării unei excepții de neconstituționalitate a unui alt temei, care nu are nici o legătură cu cel invocat în sesizare și nici nu reprezintă o dezvoltare a acestuia, are semnificația ridicării unei excepții direct în fața Curții, eludându-se astfel prevederile art.144 lit.c) din Constituție și ale art.12 din Legea nr.47/1992, ceea ce este inadmisibil.³⁰

Sesizarea Curții Constituționale prin încheierea instanței în fața căreia a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de lege, servește la determinarea obiectului judecării de constituționalitate *a posteriori*, având în vedere principiul potrivit căruia judecata are loc în limitele sesizării. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a decis că nu este competentă să se pronunțe asupra unor temeuri de neconstituționalitate indicate de autorul excepției în notele scrise depuse la dosarul Curții Constituționale.³¹

În determinarea competenței sale, Curtea Constituțională face distincția convenită între excepțiile nemotivate și cele incomplet sau confuz motivate, acceptând, în cazul acestora din urmă, să soluționeze excepția ridicată. ³² De asemenea, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra competenței în cazul dispozițiilor legale, criticate ca neconstituționale, care au fost modificate ulterior ridicării excepției de neconstituționalitate. În acest sens, Curtea a statuat că *"În cazul în care, după invocarea unei excepții de neconstituționalitate în fața instanțelor judecătorești, prevederea legală supusă controlului a fost modificată, Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității prevederilor legale, în noua redactare, numai dacă soluția legislativă din legea sau ordonanța modificată este, în principiu, aceeași cu cea dinaintea modificării"*.³³

Ca și în cazul controlului *a priori*, legea prevede și în cazul excepțiilor de neconstituționalitate posibilitatea depășirii limitelor sesizării. Această depășire poate avea loc în condițiile prevăzute în art.25 alin.(2) din Legea nr.47/1992, potrivit căreia, în caz de admitere a excepției, Curtea se va pronunța și asupra constituționalității altor prevederi din actul criticat, de care, în mod necesar și evident, nu pot fi dissociate prevederile menționate în sesizare. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a respins cererea unuia dintre autorii excepției de neconstituționalitate de a se extinde controlul și asupra altor dispoziții legale nementionate în sesizare, cu motivarea, pe de o parte, că excepțiile pot fi ridicate numai în fața instanțelor judecătorești, iar pe de altă parte, că extinderea controlului de constituționalitate, conform dispozițiilor art.25 alin.(2) din Legea nr.47/1992, se poate face doar în cazul admiterii excepției, ceea ce nu era cazul în speță.³⁴

Făcând aplicarea dispozițiilor legale menționate, Curtea Constituțională a invocat, în motivarea soluției de admitere a excepției de neconstituționalitate, și alt temei decât acela invocat de autorul excepției.³⁵ Mai mult, Curtea Constituțională a admis o excepție de neconstituționalitate pe un alt temei decât acela invocat în motivare, constatând că

excepția ridicată, deși nemotivată corespunzător, era totuși întemeiată, deoarece aducea atingere altor prevederi ale Constituției.³⁶

În fine, Curtea Constituțională a admis, prin extindere, excepția de neconstituționalitate a altor dispoziții decât cele cuprinse în încheierea de sesizare a Curții, constatând că acestea nu pot fi dissociate de cele arătate în sesizare.³⁷

Prof.univ.dr. Costică BULAI
Judecător la Curtea Constituțională

1. Decizia nr.73 din 19 iulie 1995 cu privire la constituționalitatea unor prevederi ale Legii pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.177 din 8 august 1995; Decizia nr.109 din 8 octombrie 1996 privind constituționalitatea Legii pentru ratificarea Tratatului de înțelegere, cooperare și bună vecinătate dintre România și Republica Ungară, semnat la Timișoara la 16 septembrie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.250 din 16 octombrie 1996.

2. Decizia nr.338 din 18 iulie 1997 referitoare la obiecția de neconstituționalitate privind Legea pentru ratificarea Tratatului cu privire la relațiile de bună vecinătate și cooperare dintre România și Ucraina, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.163 din 21 iulie 1997.

3. Decizia nr.42 din 8 iulie 1993 cu privire la constituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.35/1991 privind regimul investițiilor străine, ca urmare a eliminării art.30¹ din proiectul respectiv, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.175 din 23 iulie 1993.

4. Decizia nr.70 din 5 mai 1999 asupra obiecțiilor de neconstituționalitate a dispozițiilor art.2 alin.(1), art.6 alin.(1), art.9, art.11 alin.(2), art.12 alin.(1) lit.B.h), art.15 alin.(1), art.17 alin.(1) și (2), art.18, art.30 alin.(2) și art.45 din Legea privind organizarea și desfășurarea referendumului, adoptată de Camera Deputaților și de Senat în ședințele din 22 februarie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.221 din 19 mai 1999.

5. Decizia nr.233 din 20 decembrie 1999 asupra obiecției de neconstituționalitate referitoare la Legea privind Statutul funcționarilor publici, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.638 din 28 decembrie 1999.

6. Decizia nr.392 din 15 octombrie 1997 referitoare la constituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr.18/1991, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.299 din 4 noiembrie 1997.

7. Decizia nr.338 din 18 iulie 1997, citată la nr.2.

8. Decizia nr.237 din 27 decembrie 1999 privind obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și a celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr.18/1991 și ale Legii nr.169/1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.103 din 8 martie 2000.

9. **Ion DELEANU**, *Justiția constituțională*, Lumina Lex, București, 1995, p.226.

10. Decizia nr.6 din 25 februarie 1993 cu privire la constituționalitatea Legii de modificare a Legii nr.58/1992 cu privire la corelarea salariilor prevăzute în Legea nr.53/1991, Legea nr.40/1991 și Legea nr.52/1991 cu nivelul salariilor de la societățile comerciale și regiile autonome, în *Culegerea de decizii și hotărâri ale Curții Constituționale pe anii 1992-1993*, Regia Autonomă "Monitorul Oficial", București, 1994, p.48.

11 Decizia nr.47 din 17 mai 1994 cu privire la constituționalitatea unor prevederi din Legea privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.139 din 2 iunie 1994; **Ion DELEANU**, *op.cit.*, p.402.

12 Decizia nr.5 din 14 iulie 1992 cu privire la constituționalitatea Legii privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe și autorizarea contractării și garantării unor credite externe, în *Culegerea de decizii și hotărâri ale Curții Constituționale pe anii 1992-1993*, *op.cit.*, p.34.

13 **Ion DELEANU**, *Justiția constituțională*, *op.cit.*, p.246.

14 **Ioan MURARU, Simina TĂNĂSESCU**, *Drept constituțional și instituții politice*, Ediția a IX-a revăzută și completată, Lumina Lex, 2001, p.575.

15 Decizia nr.103 din 9 iulie 1998 privind excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.19 lit.d) din Legea nr.94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.285 din 3 august 1998.

16 Decizia nr.81 din 25 mai 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Decretului nr.143/1955 privind organizarea și funcționarea oficiilor juridice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.325 din 8 iulie 1999. Ridicarea de către consilierul juridic a excepției de neconstituționalitate este făcută cu depășirea limitelor mandatului său, în numele și în interesul său propriu, fără nici o legătură cu obiectul procesului.

17 Decizia nr.185 din 16 noiembrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.4 din 7 ianuarie 2000; Decizia nr.170 din 2 noiembrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.5 din 10 ianuarie 2000; Decizia nr.143 din 13 iulie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.516 din 20 octombrie 2000.

18 Decizia nr.32 din 2 martie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.178 din 26 aprilie 1999; Decizia nr.135 din 20 octombrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.51 din 4 februarie 1999; Decizia nr.169 din 10 decembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.65 din 16 februarie 1999.

19 Decizia nr.130 din 22 mai 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.33 din 29 ianuarie 1998.

20 Decizia nr.74 din 5 mai 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.209 din 3 iunie 1998; Decizia nr.131 din 20 octombrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.489 din 18 decembrie 1998.

21 Decizia nr.152 din 12 octombrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.3 din 7 ianuarie 2000; Decizia nr.6 din 18 ianuarie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.127 din 27 martie 2000; Decizia nr.35 din 29 februarie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.242 din 1 iunie 2000.

22 Decizia nr.393 din 16 octombrie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.143 din 8 aprilie 1998; Decizia nr.63 din 2 aprilie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.195 din 26 mai 1998.

23 Decizia nr.131 din 20 octombrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.489 din 18 decembrie 1998.

24 Decizia nr.167 din 10 decembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.77 din 24 februarie 1999; Decizia nr.39 din 11 martie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.199 din 7 mai 1999.

25 Decizia nr.169 din 10 decembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.65 din 16 februarie 1999; Decizia nr.69 din 27 aprilie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.307 din 30 iunie 1999.

26 Decizia nr.2 din 3 februarie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.146 din 10 aprilie 1998.

27 Decizia nr.93 din 25 iunie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.282 din 31 iulie 1998.

28 Decizia nr.36 din 29 februarie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.460 din 21 septembrie 2000.

29 Decizia nr.97 din 24 octombrie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.8 din 17 ianuarie 1996; Decizia nr.94 din 17 septembrie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.293 din 19 noiembrie 1996; Decizia nr.42 din 4 martie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.73 din 23 aprilie 1997.

30 Decizia nr.181 din 17 decembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.65 din 16 februarie 1999.

31 Decizia nr.158 din 14 octombrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.64 din 14 februarie 2000.

32 Decizia nr.56 din 13 aprilie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.222 din 20 mai 1999.

33 Decizia nr.215 din 7 decembrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.126 din 27 martie 2000.

34 Decizia nr.21 din 3 februarie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.159 din 17 aprilie 2000.

35 Decizia nr.80 din 20 mai 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.333 din 14 iulie 1999.

36 Decizia nr.143 din 5 octombrie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.585 din 30 noiembrie 1999.

37 Decizia nr.303 din 8 noiembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.809 din 17 decembrie 2001.